

Bits of Logic in Bruges, Brussels and Copenhagen Manuscripts

Sten Ebbesen

The Latin manuscripts of the Municipal Library of Bruges (Stedelijke Openbare Bibliotheek, Brugge) were catalogued by De Poorter in 1934¹; those of the Royal Library in Brussels (Bibliothèque Royale Albert Ier, Bruxelles) by Van den Gheyn in 1901ff.² The Latin manuscripts of the Royal Library in Copenhagen (Det kongelige Bibliotek, København) were catalogued by Jørgensen in 1924³ and a repertory of manuscript fragments was produced by Andersen and Raasted in 1983.⁴ All three libraries have been searched for Aristotelica by the *Aristoteles Latinus* project, and have received Ch. Lohr's attention in his catalogue of Aristotle commentaries. The Aristotle commentaries of the Belgian libraries are carefully catalogued in Pattin's *Repertorium* from 1978.⁵ And of course all three libraries have been searched by editors of national series or *opera omnia* by philosophers and theologians. Hence, there are not that many discoveries of philosophical texts to be done. Yet, a recent visit to the two Belgian libraries⁶ and a couple of days spent in my local library last August⁷ did yield a little harvest of medieval *logicalia* that appear to have been overlooked or not identified by earlier scholars.

1. A. de Poorter, 1934: Catalogue des Manuscrits de la Bibl. Publ. de la ville de Bruges = Catalogue Général des Manuscrits des Bibliothèques de Belgique 2. Duculot/ Les Belles Lettres: Gembloux/ Paris. Cf. A. de Poorter, 'Manuscrits de philosophie aristotélicienne à la Bibliothèque de Bruges', *Revue néo-scholastique de philosophie* 35 (1933) 56-95; Institut Supérieur de Philosophie: Louvain.
2. Van den Gheyn, J. 1901 ff. Catalogue des Manuscrits de la Bibliothèque Royale de Belgique 1 ff. Henri Lambertin: Bruxelles. The principal volume for philosophical mss. is vol 4 from 1904.
3. Jørgensen, Ellen. 1926. *Catalogus Codicum Latinorum Medii Aevi Bibliothecae Regiae Hafniensis*. Gyldendal: København.
4. Andersen, Merete Geert & Raasted, Jørgen. 1983. *Inventar over Det kongelige Biblioteks fragmentsamling*. = *Specialhjælpemidler* 6. Det kongelige Bibliotek: København. (Internal library publication).
5. Pattin, Adriaan. 1978. *Repertorium Commentariorum Medii Aevi in Aristotelem Latinorum quae in Bibliothecis Belgicis asservantur*. Ancient and Medieval Philosophy (De Wulf-Mansion Centre) Series 1, I. Leuven University Press / E.J. Brill, Leiden.
6. October 1990. I am pleased to record my gratitude to the University of Copenhagen for a travel grant and to the authorities of the Bruges and Brussels libraries for providing kind assistance and excellent working conditions.
7. The work was part of the preparation of a "Repertorium Commentariorum in Aristotelem Latinorum quae in Bibliothecis Septentrionalibus asservantur" - the Nordic counterpart of Pattin's Belgian catalogue, and a part of the international cataloguing project launched by Société Internationale pour l'Étude de la Philosophie Médiévale. The Nordic task force consists of A.I. Lehtinen (Finland), A. Piltz (Sweden), E. Petersen (Denmark) and myself.

The transcriptions below generally do not respect the orthography of the mss. I use '...' to indicate words I could not read, '[ ]' for pieces of text that I would prefer to excise, '< >' when I think something should be added though it never was in the ms, '<< >>' to show that a piece of text has been lost through damage to the ms.

Brugge, SB 493

Cat.: De Poorter 570-72; Pattin 27-28.

A 14th century parchment ms, in medieval binding. Ff. II+287+I'. Fol. I contains papal letters; it is a fragment from another codex, pasted to the inside of the front cover. Fol. II is not part of the ms proper, but a protective leaf. On f. IIr there is a short introduction to a commentary on the *Sophistici Elenchi* and a part of a question, written in a hand that appears to date from the first half of the 14th century. The text breaks off in the middle of the determination, though there is half a page of blank parchment left. The date of composition could be the late 13th or early 14th century. Apparently the commentary of which the question did or was meant to be part was (or was to be) a literal one, only prefaced by one or more questions, for in the first paragraph the author describes the job in front of him as an *expositio libri Elenchorum*. The text runs:

Quia secundum doctrinam Aristotelis notitia subiecti praeponitur toti scientiae, quia de subiecto oportet praecognoscere quia est et quid est, idcirco ad expositionem libri Elenchorum manum extendens de eius subiecto p...o¹ unam huiusmodi propono quaestionem, videlicet² utrum syllogismus sophisticus sit subiectum in libro Elenchorum.

Arguitur quod non:

1. Quia si esset subiectum, cum de eo esset scientia, sequeretur quod de non ente esset scientia; consequens est falsum, ergo ex quo sequitur. Probatio antecedentis quod ipse sit non ens: quia cum syllogismus sophisticus sit syllogismus falsus et quoddam falsum, cum ens non convertitur cum falso sed solummodo cum vero, sequitur, cum talis syllogismus sit quoddam falsum, quod bene patet, quod est³ non ens.

2. Item, si esset hic subiectum, cum in isto libro investigatur quid est, sequeretur quod non oporteret de subiecto praesupponere quia est

---

1. p...o] p̄r^o B.

2. videlicet] vel scilicet B.

3. quod est scripsi] de B.

et quid est; consequens est falsum et contra Philosophum primo Posteriorum,^a ergo ex quo sequitur.

3. Ad idem, tunc sequeretur quod causa materialis et efficiens coinciderent;¹ consequens est falsum, ergo ex quo <sequitur>. Probatio consequentis, quia cum syllogismus sophisticus sit quoddam instrumentum, et instrumentum se habeat per modum causae efficientis et falsum per modum causae materialis, sequitur si esset subiectum quod causa efficiens et materialis coinciderent, quod est contra Philosophum primo Physicorum.^b

4. Item, sequeretur quod quaelibet pars eius esset hic subiectum; consequens est falsum, ergo ex quo sequitur. Falsitas consequentis patet, quia termini et propositiones non sunt hic subiectum.

5. Item, syllogismus sophisticus non habet rationem subsistendi passionibus, ergo non potest esse subiectum. Antecedens patet, quia est accidens; modo accidens non subsistit accidentibus.

In oppositum arguitur:

Id quod per se consideratur in aliqua scientia <si> non sit passio nec pars, est subiectum in illa; sed syllogismus sophisticus est huiusmodi; ergo. Maior et minor patent per totum illum librum.

In illa² sic procedendum est quod³ quattuor sunt videnda. Primo distinguendus est aliquis terminus in quaestione positus. Secundo investigandae sunt subiecti proprietates seu condiciones. Tertio eliciendae sunt aliquae conclusiones. Et quarto respondendum⁴ est ad argumenta.

Quantum ad primum sciendum quod ille terminus 'subiectum' multipliciter accipitur. Uno modo quoad existentiam, alio modo quoad praedicationem. Quoad existentiam quidem quemadmodum substantia⁵ subici[un]tur accidentibus, quia in ipsa habent esse et extra ipsa<m> non substant, et de illo⁶ dicit Philosophus in Praedicamentis^c quod commune est omni substantiae in subiecto non esse. Alio modo quoad

---

1. coinciderent] **vel** coincidunt B.

2. illa iter. B.

3. quod] que (q̄) B.

4. respondendum] repudendum B.

5. sustantia] s² B.

6. illo] modo subaudias.

---

a. Cf. Auctoritates, ed. Hamesse, 35.5, p. 311.

b. Cf. Auctoritates, ed. Hamesse, 2.86, p.147 (ad Arist. Ph. 2).

c. Arist. Cat. 5 3a7-8.

praedicationem, et tunc subiectum dicitur illud de quo aliquid praedicatur. Ex quibus colligitur quod aliquid dicitur subiectum <***>

For another newly discovered fragmentary *Elenchi* commentary, see above, pp. 121ff.

Bruxelles, BR 1986-95. *Introduction to commentary on master Radulphus' Summa Logicae and dubia on the Prior Analytics.*

Cat.: Van den Gheyn N° 2905; Aristoteles Latinus N° 168

a) On f. 1r of this 13th-century parchment manuscript of *Ars Vetus & Nova* a 14th/15th century hand had added the following text which appears to be the introduction to a commentary on a *Summa Logicae* by one master Radulphus. The scribe uses an idiosyncratic orthography, which I have tried to reproduce:

Ut ait Philosophus in primo Ffisicorum, unumquodque scire arbi-
tratur cum eius causas cognoscimus et principia usque ad elementa.
Ideo circa materiam cuiuslibet operis istius libri quatuor solent requiri,
ut patet per verbum

Presciat auditor: quis, de quo, qualiter, ad quid.

"Quis" i.e. que est causa efficiens; "de quo" i.e. que est causa materialis;
"qualiter" i.e. que est causa formallis; "ad quid" i.e. que est causa
finalis.

Ad primum. Que est causa efficiens? Duplex, sc. universallis et
completa, particularis et incompleta. Universalis et completa est ille
sublimis et gloriosus deus, causa causans omnes causas et non causata
ab aliqua alia. Particularis et incompleta est duplex, sc. inventiva,
co<m>pillativa. Inventiva fuit Aristotiles qui totam logicam invenit,
unde ipse de se dicit:^d "De omissis peto veniam, de inventis multas ha-
bere grates." Co<m>pillativa fuit magister Rradulfus, qui compilavit
istud opus ad utilitatem volentium introduci in hac arte logicali.

Materialis, ...¹ nota quod materia est ex qua cum² aliquo fit ali-
quid, et sic causa materialis est illud de quo hic tractatur, sc. sologis-
mus et partes sologismi.

---

1. ...] bene **vel** unde **B**, ut videtur.

2. cum] tunc **vel sim. B**, ut videtur.

---

d. Arist. SE in fine.

Causa fformallis est modus quem tenuit actor iste in tradendo suam scienciam, et est duplex, sc. forma tractatus et forma tractandi. Forma tractatus est divisio libri per capitolla et capitulorum per suas partes diminutas. Forma tractandi est quintuplex, sc. difinitivus, divisivus, probativus et improbativus, et exemplorum positivus. Difinitivus quia aliquando difinit, ut "homo est animal rationale" etc. Divisivus quia aliquando dividit, ut "animalium aliud rationale, aliud irrationale". Probativus quia aliquando probat ea que alii dixerunt. Improbativus quia aliquando reprobat ea que alii dixerunt. Exemplorum positivus quia aliquando ponit exemplum.

Finalis ...¹ finis est gratia cuius aliquid fit, sic quod ad istam finem adiscimus istum librum ut sciamus ea que traduntur in eo quod est introductio vel cognicio logices, et hec est causa finalis.

b) On f. 97r of the same ms. - a blank leaf between Boethius' *Diff. Top.* and Aristotle's *Prior Analytics* - a hand from the late 13th c. has entered the following mini-*dubia* relating to *APr.*

Aristoteles definit contingens sic: "Contingens est quo non existente necessario², posito tamen inesse nihil accidit impossibile."^e Et necessarium est ens non contingens non esse. Et haec definitio magistralis est, et Aristoteles non definit necessarium, et quaeritur unde hoc est. Et dicendum quod definit contingens quia conversiones contingentis diversificantur ab illis de inesse, sed illae de necessario non diversificantur ab illis de inesse, et ob hoc non definit necessarium.

§ Iterum quaeritur quare in definitione contingentis³ cadit 'necessario' et in definitione necessarii 'contingens', quia ibi est circulatio. Ad hoc dicendum est quod in definitione contingentis ad utrumlibet cadit necessarium cum negatione, in definitione necessarii cadit contingens pro possibili; et ita non est circulatio.

§ Iterum quaeritur quare in definitione contingentis negat necessarium in essendo et impossibile in consequendo, et non econverso. Ad hoc dicendum quod necessarium bene sequitur ad contingens ad utrumlibet,

---

1. ...] bene ~~vel~~ unde B, ut videtur.

2. necessario] necessarium B.

3. contingentis] accidentis B.

---

e. Arist. *APr.* 1.13 32a18-20, *AL III.1-4*: 26.14-16. Noli apparatus criticum ad *AL* l.c. negligere.

impossibile non; et ob hoc non negat necessarium in consequendo, quia mentiretur.

§ Iterum quaeritur quare in libro Perihermeneias non determinat de contingenti ad utrumlibet, cum determinet de contingenti pro possibili. Ad hoc dicendum est quod contingens ad utrumlibet nullo modo per praepositionem et postpositionem negationis potest aequipollere necessario, et Aristoteles in libro Perihermeneias determinat de consequentiis et aequipollentiis.

Bruxelles, BR 2741-47. *Quaestio utrum signum universale adveniens termino communi distribuat ipsum pro suppositis per se et pro suppositis per accideos.*

Cat.: Van den Gheyn N° 1569; Pattin p. 73.

This is a composite parchment ms consisting of no less than 9 parts (1-2, 3, 4-97, 98-108, 109-136 or -137, 138-143, 144-151, 152-165, 166). 1r-2r contain Siger of Courtrai's *Ars Priorum* in a hand from the first part of the 14th century. Another hand from the same century, probably also from the first half, has added the following question, whose date of composition should probably be put in the late 13th or early 14th century. It is a standard question, found in, among others, the following works.

Boethius de Dacia, *Quaest. Top.* II.4 (edited in *Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi* IV.1)

Anonymus BF, *Quaest. APr.* I.13 (cf. I.73, published by Pinborg)¹

Anonymus C, *Quaest. APo.* I.25 (Ms Cordoba, Cabildo 52: 87v)

Anonymus S, *Quaest. APo.* I.27 (Ms Salamanca BU 1839: 99r)

Anonymus MF, *Quaest. APo.* I.25 (Ms Firenze, Laur. S.Croce 12 sin., 3: 30r, München clm 8005: 4r)

Petrus de Alvernia, *Sophisma 'Omnis homo de necessitate est risibilis'* (Ms Paris BN nal 1374: 95r)

Simon de Faverisham, *Quaest. APr.* I.8 (Ms Oxford Merton 292: 113r; printed in CIMA GL 53 [1986] 143sq)

Anonymus Wigorniensis, *Quaest. APr.* (Ms Worcester Cath. Q.13:181vB)

Radulphus Brito, *Quaest. Top.* II.5 (Ms Paris BN 11132: 29r)

The Brussels text is identical with none of the above. Just to exemplify how it resembles other texts, I have added some references to Brito, but

1. Pinborg, Jan. 1971. 'Bezeichnung in der Logik des XIII. Jahrhunderts', *Miscellanea Mediaevalia* 8: 238-281. Reprinted as N° IV in Pinborg, Jan. 1984: *Medieval Semantics. Selected Studies on Medieval Logic and Grammar*. Variorum: London. See p.268.

this is not to be taken as though there is a specially close relationship between the anonymous text from Brussels and Brito's. The text runs:

Consequenter quaeritur utrum signum universale adveniens termino communi distribuat ipsum pro suppositis per se et pro suppositis per accidens.

Et arguitur quod ibi non fit distributio pro suppositis per accidens, immo solum pro suppositis per se:

1. Quia^f pro illis fit distributio respectu quorum terminus dicitur universalis; sed terminus solum dicitur universalis respectu suppositorum per se; ergo ibi fit distributio pro suppositis per se. Maior patet, quia signum universale additur termino communi ratione qua est universalis. Minor patet, quia terminus communis solum dicitur universalis respectu suppositorum per se (ideo homo dicitur terminus communis respectu Socratis et Platonis etc., et non respectu Socratis albi); quare etc.

2. Item, pro illo non fit distributio quod non sequitur ad terminum distributum; sed ad terminum distributum non sequuntur supposita per accidens; ergo pro illis non fit distributio. Maior patet, quia de virtute sermonis sequitur 'omnis homo currit, ergo Socrates', quia suppositum eius est per se. Minor patet, quia non sequitur 'omnis homo currit, ergo Socrates albus currit' vel 'homo albus currit', quia opposita consequentis potest stare cum antecedente, sc. 'nullus homo albus currit'; quare etc.

In oppositum arguitur sic:

Diviso aliquo dividuntur omnia quae in ipso sunt; modo distributio est quaedam divisio, <ergo divisio> termino communi dividuntur omnia quae in ipso sunt. Modo suppositum per accidens realiter adiunctum supposito per se, ut homo albus Socrati; ergo cum distributio fiat pro suppositis per se, erit pro suppositis per accidens.

Ad quaestionem autem intelligendum est primo quid sit suppositum per se et quid sit suppositum per accidens. De supposito per se diversae sunt opiniones.

Nam Avicenna vult in *Metaphysica* sua quod suppositum per se est illud quod idem significat cum suo termino communi, magis tamen determinate. Et quantum ad istam definitionem Antichristus, qui adhuc

f. Cf. *Radulphi Britonis Quaest. Top. II.5* (ms Paris. 11132: 29rB): "Item, terminus universalis solum distribuitur in illa ad quae est universalis; sed solum est universalis ad supposita per se, et non ad supposita per accidens. Ideo solum in supposita per se distribuitur. Maior patet de se. Minor etiam patet, quia terminus universalis non est sicut totum universale respectu suppositorum per accidens, sed magis sicut totum in modo, sicut homo est totum in modo respectu hominis albi."

numquam fuit, et Caesar, qui mortuus est, essent supposita hominis per se, et ideo communiter sustinetur istam esse veram Caesare corrupto 'Caesar est' dato quod millesies¹ esset corruptus, +et surus+². Hoc confirmant per textum Aristotelis in 4 Metaphysicae³, qui dicit quod si hoc significat hoc, ergo hoc est hoc.⁵

Quamquam istud sit probabiliter dictum, <non tamen valet,> Quia +vult Aristoteles in secundo de Anima,^h qui dicit+ quod ... forma⁴ removeatur ab aliquo, hoc non est illud nisi aequivoce; modo homo mortuus non habet formam hominis, quia homo mortuus non habet rationem; ergo⁵ homo mortuus vel Antichristus non est suppositum hominis.

Item,ⁱ illud⁶ quod non potest in suam propriam operationem aliquis non dicitur illud;⁷ modo homo mortuus non potest in suam propriam operationem, quia propria operatio hominis est intelligere; modo homo mortuus non potest intelligere, nec Antichristus; ergo homo mortuus non est homo, et per consequens non est suppositum hominis per se.

Et ideo suppositum per se est illud quod eandem naturam significat⁸ cum suo termino communi, magis tamen determinate, et quod potest in propriam suam operationem, ut Socrates, Plato etc. Supposi-

---

1. millesies] sic B, ut videtur.

2. et surus] lectio incerta B.

3. 4 Metaphysicae] fort. 5 Metaphysicae B.

4. ... forma] una vox illegibilis + forma, de cuius lectione dubitare licet.

5. ergo] et B.

6. illud] lectio incerta B.

7. illud scripsi] vox illegibilis B.

8. naturam significat] lectio incerta B.

---

g. Arist. Metaph. 4.4. 1006a31-32. Cf. Radulphi Britonis Qu. APo. I.38 [CIMAGL 55 (1987) 162] "Item, 4 Metaphysicae dicit Philosophus quod homo est animal bipes quia hoc significat; ergo videtur dicere quod quando subiectum significat praedicatum, oratio semper est vera; modo Socrate non existente Socrates significat hominem; ergo oratio dicens 'Socrates est homo' est vera."

h. Arist. De Anima 2.1 412b10-15. Cf. Inc. Auct., Quaest. SE, CPhD VII: 211.

i. Cf. Radulphi Britonis Qu. APo. I.38 [CIMAGL 55 (1987) 164]: "Et ideo dico quod ista 'Socrates est homo' est falsa Socrate corrupto, et etiam ista 'Socrates est Socrates'. Primum probatur sic: quia illud non est homo quod non habet propriam operationem hominis; modo Socrate corrupto non habet propriam operationem hominis; ergo etc. Maior patet ex 4 Meteorum versus finem, ubi dicit Philosophus quod unumquodque ens habet propriam operationem in quam cum potest est illud, cum autem non potest, non est illud nisi aequivoce; ergo cum aliquis potest exercere propriam operationem hominis est homo, cum autem non potest, non est homo nisi aequivoce; modo Socrates corruptus non potest in propriam operationem hominis, quae est ratiocinari et intelligere; ergo non est homo." Similiter Inc. Auct. Qu. SE 92, CPhD VII: 210.

tum per accidens est illud quod est accidentaliter adiunctum suppositis per se, ut homo albus Socrati vel Platoni.

Et¹ tunc dico ad quaestionem quod signum universale adveniens termino communi distribuit ipsum primo et principaliter pro suppositis per se,² secundario et ex consequenti pro suppositis per accidens, et hoc in terminis³ extra animam.

Primum patet,⁴ qui pro illis distribuitur terminus primo et principaliter a quibus⁴ abstrahitur; sed terminus communis abstrahitur a suppositis per se; ergo pro suppositis per se primo et principaliter distribuitur terminus communis. Maior patet de se. Minor etiam patet, quia homo abstrahitur a Socrate et Platone, quae sunt supposita per se, et <non> ab albo; quare etc.

Item, pro illis distribuitur terminus communis primo et principaliter quae ad ipsum sequuntur primo et principaliter; sed supposita per se primo et principaliter /2vB/ sequuntur ad terminum distributum; ergo pro illis primo et principaliter fit distributio.⁵ Maior patet de se. Minor apparet, quia supposita per se primo <<et principaliter>> sequuntur ad terminum distributum, supposita autem per accidens consequenter⁶ et mediantibus suppositis per se; quare etc.

Secundum <<probatur>>. Quando aliqua sunt accidentaliter coniuncta, <si> pro uno terminus dist<<ribuitur,>> <pro altero distribuitur> ad minus per accidens; sed suppositum per accidens accidentaliter <<est>> con<<iun>>>ctum supposito per se; ergo terminus communis distribuitur pro suppo<<sitis>> per accidens ad minus ex consequenti et per accidens. Maior <<patet>> de se. Minor apparet, quia homo albus accidentaliter est coniunctum⁷ Socrati vel Platoni, quod est suppositum per se.

1. Et] *utrum haec vox an nulla in codice extet incertum.*

2. per se] *lectio incerta, voces secundario additae.*

3. terminis] *lectio incerta.*

4. quibus] *quo B.*

5. fit distributio] *lectio incerta.*

6. consequenter] *lectio incerta.*

7. coniunctum] *coniunct<<um con>>iunctum B.*

j. Cf. Radulphi Britonis Qu. Top. II.5, ubi similis ratio ad oppositum probandum adducitur (cod. Paris. 11132: 29rA): "Item pro illis distribuitur terminus universalis pro(I) quibus abstrahitur; sed terminus universalis abstrahitur a suppositis per se et a suppositis per accidens, ergo etc. Maior patet, quia respectu illorum a quibus abstrahitur est universalis, et pro(?) illis(?) ad quae est universalis distribuitur. Minor patet, quia terminus universalis potest praedicari de suppositis per se et de suppositis per accidens."

Item,¹ <<diviso>> aliquo dividuntur omnia quae in ipso sunt; sed supposita per accidens <<sunt>> in suppositis per se; ergo si terminus communis distribuatur pro su<<ppositis>> per se, ergo et pro suppositis per accidens, ad minus per accidens. Maior patet, quia diviso aliquo corpore dividitur longitudo et latitudo, quae in ipso sunt. Minor patet, quia homo albus, quod est suppositum <<per accidens>> hominis, est² in Socrate vel Platone <<qui sunt>> per se, et ideo terminus communis per accidens distribuitur pro suppo<<sitis per>> accidens, et hoc mediantibus suppositis per se, quia supposita per <<accidens>> habent esse in suppositis per se, ut homo albus in Socrate qui³ <<habet esse>> per se.

Tunc⁴ ad rationes.

Ad 1. Ad primam. Cum dicitur "Pro illis distribuitur terminus communis respectu quorum dicitur universalis", verum est - primo et principaliter. Et <<cum dicitur>> "terminus dicitur universalis respectu suppositorum per se,"⁵ dico quod verum <<est, et>> ideo primo et principaliter non distribuitur pro suppositis per <<accidens, sed>> ex consequenti.

Ad 2. Ad aliam. Cum dicitur "Pro illo non fit⁶ <<distributio>> quod non sequitur ad terminum distributum", dico quod <<verum est. Et cum dicitur>> "suppositum per accidens non sequitur ad suum terminum distributum", dico quod immo. Et tu probas quia non sequitur 'omnis homo <<currit,>> ergo albus homo', quia oppositum eius potest stare cum antecedente. Dico quod [oppositum consequentis,] secundum quod homo album est suppositum per <<accidens>> in actu, nullo modo oppositum eius potest stare cum <<antecedente,>> immo contradictorie opponuntur; et ideo non valet.

Bruxelles, BR 2819-22. *Index to Ockham's Summa Logica*

Cat. Van den Gheyn N° 3006; Pattin 73-74.

A 14th-century parchment codex of rather small format (mm. 170 x 129), containing 129 leaves. Van den Gheyn did not manage to identify the anonymous and title-less contents of this ms. Pattin realized that the text on 26v-141v is Ockham's *Summa Logica*, but he makes no mention

-
1. Item] sed B, ut videtur.
  2. est] lectio incerta.
  3. qui] lectio incerta.
  4. Tunc] lectio incerta.
  5. se] [[acciden]]s B.
  6. fit] lectio incerta.

of ff. 1-26r, which contains a very interesting work, an alphabetical index to the *Summa*. The lemmata on which the alphabetization is based are written in the margins, and then one or more entries belongs to each lemma. The first lemma and entry on f. 1r may give a fair impression of the character of the index:

ab inferioribus] Quod in reduplicativis arguendo ab inferiori ad suum superius a parte subiecti sine distributione est bona consequentia, similiter a parte praedicati principalis. 2ª parte Capitulo 16°.

The reference is correct; see Boehner-Gál-Brown's 1974 edition of the *Summa* p. 292.91-293.98:

Alia regula est quod arguendo ab inferiori ad superius sine distributione a parte subiecti principalis, est bona consequentia. [...] Similiter, arguendo a parte praedicati principalis est bona consequentia.

The last lemma, on f. 26r, is "ypo^{ca}", i.e. "hypothetica", and the explicit is "reduci ad aliquam 5 specierum hypotheticae. Cap^o 29°".

Bruxelles, BR, II.2568. Boethius, Intr. ed. 2a.

Cat.: Van den Gheyn N° 3316; Pattin 89-90.

Ff. 1 and 176 are fragments of another codex, a 10th-century one, it would seem. Fol. 1 has lost no text, but must have been a little wider and possibly a little higher than its present 316 x 180 mm. Fol. 176 is a miserable clipping, 220 x 76 mm, with considerable loss of text on all sides but one.

Neither Van den Gheyn nor Pattin realized that the text is Boethius' second commentary on the *Isagoge*. Ff. 1r-v = ed. Brandt 170.2 - 171.21. Fol. 176v = Brandt 290.5 - 292.12. (I took no notes concerning 176r).

København, KB, Fragm. 672-673. Aristotle, Sophistici Elenchi w. scholia

Cat.: Andersen & Raasted 22

Two bifolia from a 13th c. parchment ms of Aristotle's *Sophistici Elenchi*, now mm. 225 x 160, originally at least 225 x 165, twenty-five lines of text a page with interlinear and marginal annotation. The marginal scholia are arranged in two columns in the outer margin and one column in the inner margin. The preserved Aristotelian text is SE 11 172a3 - 12 172b36, 14 173b30 - 15 174b31, 22 175a15 - 23 179a21, 25 180a34-30 181b1.

København, KB, Fragm. 1063. *Radulphus Brito, Quaest. APr.*

Cat.: Andersen & Raasted 35

One bifolium from a parchment ms of the first half of the 14th century. Now mm. 193 x 188, but originally higher, and perhaps wider. Written in two columns. Contains Radulphus Brito's, *Quaestiones super Arist. APr.* I.1-3 (mutilated at beginning and end) & I.18-20 (mutilated at beginning and end). For other mss of this work and a list of the questions, see Pinborg 1975: 86ff.¹ (rp. 1984: V.86ff.).

According to Andersen & Raasted, this fragment together with the following (1064) used to form parts of the binding of a printed book.

Incidentally, I recently discovered that an anonymous question in ms Firenze B.Med.-Laur. Santa Croce 12 sin., 3: 78vA-B is in fact an incomplete copy of Radulphus' third question on the *Isagoge* [reused by Brito himself as qu. I.4 in his questions on the *Posterior Analytics*].

København, KB, Fragm. 1064. *Anon., Quaest. Arist. APo.*

Cat.: Andersen & Raasted 36

One bifolium of parchment, from the late 13th or early 14th century, now mm. 202 x 185, but originally higher, written in two columns. Contains questions on the *Posterior Analytics*. The titles of the questions generally as in the commentaries from about the 1270s that are preserved in mss Cordoba Cath. 52: 80v sqq.; Firenze Med.Laur. St. Crucis 12 sin., 3. 27vA sqq.; München BSB clm 8005: 1rA sqq. But the identity seems to go no further than the titles.

Fol. 1, on *APo.* I.2. 1rA *Determination starts:* Et intelligendum quod aliquid potest sciri dupliciter, aut simpliciter et secundum se aut secundum quid et per accidens. 1rA *Question starts:* Secundo queritur u. contingat scire per unam causam tantum. 1vB *Question starts:* Consequenter dicit quod demonstratio debet esse ex veris primis etc. Arguitur quod non omnis demonstratio fit ex veris quia demonstratio per impossibile est demonstratio que non procedit ex veris sed ex falsis et impossibilibus

Fol. 2, ad *APo.* I.4. 2rA *Question starts:* Adhuc queritur u. hec 'homo est animal' sit per se homine non existente. *Ratio in oppositum*

1. Pinborg, Jan. 1975. 'Die Logik der Modistae'. *Studia Mediewistyczne* 16: 39-97. Rp. as N^o V in Pinborg, Jan. 1984: *Medieval Semantics. Selected Studies on Medieval Logic and Grammar*. Variorum: London.

& *beginning of determination*: Contra, que per se insunt primo modo dicendi per se sunt illa que sunt in ratione dicente quid est, sed animal est de ratione dicente quid est ipsius hominis, quare sibi inest primo modo. Et hoc est verum. Dicunt tamen quidam quod homine non existente non est hec vera per se 'homo est animal', quod non videtur rationabiliter esse dictum. 2rA *Question starts*: Tunc queritur u. ista 'animal est homo' sit vera per se. 2rB *Question starts*: Arguitur tamen quod genus per se de differentia predicetur. 2vB *Question starts*: Consequenter queritur de secundo modo dicendi per se. Circa quod queritur u. accidens aliquod possit per se predicari de subiecto.

København, KB, Fragm. 1067 & 1068. *Anon., Quaest. Porph. Intr.*

Cat.: Andersen & Raasted 36

Two parchment bifolia from the 13th or 14th century, now mm. 225 x 178, written by two hands, two columns of 55-67 lines to a page. Originally 1068 was wrapped around 1067, so that the correct order of reading is 1068:1r-v, 1067:1r-2v, 1068:2r-v. Excerpts:

1068:1rA *Question starts*: Consequenter queritur u. scientia que dicitur loyca sit de universali. 1067:1vB *Question starts*: Consequenter queritur circa diffinitionem generis quia dicitur quod genus predicetur de pluribus differentibus specie. Et querantur duo. Primo u. genus de specie predicetur, secundo u. illa diffinitio sit rei vel intentionis vel aggregati. 1067:2rA *Question starts*: Consequenter queritur u. genus possit salvari in unica specie vel exigit plures actu. *Determination starts*: Ad hoc dicendum quod genus potest dupliciter considerari. Uno modo quantum ad id quod est, sc. quantum ad suam quiditatem et essentiam. Alio modo quantum ad suum esse. Si primo modo, sic dico quod genus non requirit plures species. 1068:2rA *Last beginning of question visible*: Deinde queritur circa differentiam et primo u. illa diffinitio sit bona qua dicitur 'differentia est qua habundat species a genere'.

List of questions:

U. scientia quae dicitur logica sit de universali (1068:1rA)

U. universale sit substantia vel accidens (1068:1vA)

De sufficientia universalium, u. sint plura quam V an pauciora (1068:1vB)

U. universale sit subiectum in hoc libro (1067:1rA)

U. universalia sint in re vel in solo intellectu (1067:1rA)

? (1067:1rB, only the words "Consequenter quaeritur" preserved)

? (1067:1vA, title of question lost)

U. genus de specie praedicetur (1067:1vB)

U. res vel intentio vel aggregatum definiatur cum dicitur "genus est quod praedicatur" etc.

U. genus possit salvari in unica specie (1067:2rA)

U. genus sit principium suae speciei (1067:2rB)

U. genus sit totum respectu speciei (1067:2rB)

U. species de individuo possit praedicari (1067:2vA)

U. ens sit genus ad X praedicamenta (1067:2vA)

Circa hoc quod dicit in littera quod participatione speciei plures homines sunt unus homo: de veritate huius (1067:2vB)

U. individuum possit de pluribus predicari (1068:2rA)

U. illa definitio sit bona qua dicitur "differentia est qua abundat species a genere"

København, KB, Fragm.1069. *Simon de Faverisham, Quaest. Porph. Intr.*

Cat.: Andersen & Raasted 36

One parchment leaf, mm. 247 x 175 (originally slightly wider), two columns to a page. 13th-14th century. Contains Simon of Faversham's questions on Porphyry's *Isagoge*, but in another recension than the one published by Mazzarella.¹ Our fragment contains qu. 5 (acephalous), 11, 12, 13 (incomplete). Apart from discrepancies in qu. 5 and 11-13, the Copenhagen ms passes directly from qu. 5 to qu. 11. Excerpts:

rA *First words*: ipsorum particularium quoniam(?) nichil potest esse principium essendi et cognoscendi aliquid formaliter (cf. ed. Mazzarella 1957, qu. 5 p. 26.20). *From the determination*: Ex hiis igitur ...ibus patet quid sit dicendum ad questionem quoniam(?) ipsa universalia non sunt separata secundum esse ab ipsis particularibus cum dicant(?) totam essentiam et substantiam eorum et predicentur in quid de eis (cf. qu. 5, ed. Mazzarella 26.38). rB-vA *Question starts*: "Tripliciter igitur cum dicitur genus" ... .. Quia auctor describendo ... .. dicit(?) 'genus est quod predicatur de pluribus etc.', queritur utrum illud(?) quod(?) describitur sit res vel intentio. Et videtur quod res, quoniam hec ... .. diffinitur(?) et(?) predicatur de pluribus etc. Sed intentio non

1. Mazzarella, Pasquale (ed.). 1957. *Magistri Simonis Anglici sive de Faverisham Opera omnia*. 1. *Opera logica*. Tomus Prior. Pubblicazioni dell'Istituto universitario di magistero di Catania, serie filosofica, testi critici 1. Padova: Cedam.

predicatur de pluribus differentibus specie(?), ergo etc. (cf. ed. Mazzarella qu. 12, p. 31.22). *Determination starts:* Intelligendum est quod res absolute non diffinitur hic cum dicitur 'genus est quod predicatur de pluribus' etc. Cuius ratio est (cf. qu. 12, ed. Mazzarella p. 31.24). vB *Question starts:* Consequenter queratur u. genus sit principium speciei. Et arguitur quod non quia principium et principiatum differunt per essentiam sicut causa et causatum, qua causa est ad cuius esse sequitur aliud (cf. qu. 13, ed. Mazzarella p. 34.11). *Determination starts:* Intelligendum est secundum quod vult Philosophus V Metaphisice quod duplex est principium, sc. principium rei et principium cognitionis (cf. qu. 13, ed. Mazzarella p. 34.22). vB *Last words:* dicente hoc est hoc, genus autem (cf. ed. Mazzarella p. 35.4-5)

København, KB, Fragg. 1074. *Anon., Expositio Porphy. Intr.*

Cat.: Andersen & Raasted 36

One parchment bifolium now mm. 195 x 153, originally perhaps slightly bigger, two columns of 50 lines to a page. 13th-14th c. A literal commentary on Porphyry's *Isagoge*. Extracts:

1r-v on *Intr.* 8.10 (ca.) - 9.2 ed. Busse. 1rA *First words:* quod auctoritas Philosophi in litera Topicorum et est intelligenda. *Later:* Tunc sequitur pars § Proprie autem <8.12> Tunc declarat secundum membrum. Dicit quod proprie id est secundum propriam differentiam(?) aliquid dicitur differre ab altero quod differt ab ipso accidenti separabili. 1vB *Last words:* Tunc sequitur pars § Secundum igitur aliud <9.2> Infert correlarium et vult quod differentie secundum illas differentias que vocantur specificae sunt divisiones generis et in species et diffinitiones(?) assignantur quare etc. unde ... secundum differentias facientes

Probably one bifolium lost between f. 1 and f. 2.

2r-v on *Intr.* 11.24-13.10. 2rA *First words:* assignat peccat. Breuiter ad hec duo dico: primo quod mortale non est differentia, secundo etiam dico quod non est differentia specifica. Ad primi declarationem suppono sicut Avicenna(?) dicit quod omnis differentia a forma accipitur. 2vB *Beginning of new paragraph:* Commune vero et cetera <13.10> Postquam Porphyrius determinauit de istis quinque universalibus secundum se et absolute hic determinat de eis per comparisonem ad se invicem et comparando ea. 2vB *Last words:* dicit commune quidem ita determinatum est de quinque universalibus secundum se et

absolute quid et commune etc., supple actualiter etc. vel aptitudinaliter vel potentialiter. *Bottom of page, catch-words:* Tunc declarat

København, KB, Fragm. 1075. *Ricardus, Abstractiones.*

Cat.: Andersen & Raasted p. 36.

A bifolium, parchment, now mm. 190 x 174, originally perhaps ca. 300 x 174. Two columns. English hand, about 1300. Two bifolia lost between 1v and 2r (calculated by comparison with other mss of text). This is *Magister Abstractionum*, known also from ms Brugge SB 497, Oxford Bodl. Digby 24 and other mss. Extracts:

1rA *first words*: est vera, ergo a primo: si omnis propositio est vera, non omnis propositio est vera. 1vB *last words*: quia in hoc sensu significatur quod haec propositio est impossibilis 'A est si A non erit' et 2rA *first words*: Et fallit consequentia utrobique negatione termino sic 'nullus homo est nullum animal, ergo nullus homo est nullum animal' 2vB *last words*: et sic quaelibet singularis est falsa et affirmativa similiter(?) haec <<'nullo currente crescunt tibi cornua fronte'.>> Idem solet dici hic: nullum(?)

København, KB, Fragm. 1724. *Robertus Kilwardby, Comm. APr.*

Cat.: Andersen & Raasted 59

One mutilated bifolium, parchment, now mm. 79 x 205, but originally much higher. 14th century. Excerpts:

1r-v on *APr.* 1.13. 1rA *First words*: consequentia conversa quia medium eius commune est ad construendum utrumque quia cum contingens sit non necessarium sequitur 'contingit non esse, ergo non necesse est non esse' (= ms Cambr. Peterhouse 205: 97vA)